

INSTRUKCJE PISEMNE

Czynności, które należy podjąć w razie wypadku lub zagrożenia

W razie zaistnienia podczas przewozu wypadku lub zagrożenia, członkowie załogi pojazdu powinni wykonać następujące czynności, o ile jest to możliwe i bezpieczne:

- Zahamować pojazd, wyłączyć silnik i odłączyć akumulator za pomocą głównego wyłącznika, jeżeli jest on dostępny;
- Unikać źródeł zapłonu, w szczególności nie palić tytoniu i nie włączać żadnych urządzeń elektrycznych;
- Powiadomić właściwe służby ratownicze, przekazując jak najwięcej informacji o wypadku lub zagrożeniu oraz o materiałach biorących w nich udział;
- Założyć kamizelkę ostrzegawczą i odpowiednio rozstawić stojące znaki ostrzegawcze;
- Zapewnić przybyłym służbom ratowniczym wgląd do dokumentów przewozowych;
- Nie chodzić po uwolnionych materiałach i ich nie dotykać, unikać wdychania par, dymu, i pyłu poprzez pozostawanie po stronie zewnętrznej;
- O ile jest to właściwe i bezpieczne, użyć gaśnic w celu ugaszenia małego lub będącego w fazie początkowej pożaru, obejmującego opony, hamulce lub przedział silnika;
- Członkowie załogi pojazdu nie powinni gasić pożaru obejmującego przedział ładunkowy;
- O ile jest to możliwe i bezpieczne, zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub kanalizacji oraz zebrać uwolnione materiały, używając wyposażenia przewożonego w jednostce transportowej;
- Oddalić się od miejsca wypadku lub zagrożenia, poinformować inne osoby o konieczności oddalenia się od tego miejsca oraz stosować się do zaleceń służb ratowniczych;
- Zdjąć i usunąć w sposób bezpieczny skażone ubranie oraz użyte, skażone środki ochrony.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu związane z charakterystykami zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne według podziału na poszczególne klasy oraz działania, które należy podjąć, z uwzględnieniem zaistniałych okoliczności		
Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Wskazówki dodatkowe
(1)	(2)	(3)
<p>Materiały i przedmioty wybuchowe</p> <p>1 1.5 1.6</p>	<p>Są wrażliwe na uderzenie i/lub tarcie i/lub ogrzewanie pod zamknięciem. Mogą powodować wybuch masowy, rozrzut odłamków, intensywny ogień/promieniowanie cieplne, świecenie, huk lub wydzielanie dymu.</p>	<p>Schronić się i pozostać z dala od okien.</p>
<p>Materiały i przedmioty wybuchowe</p> <p>1.4</p>	<p>Niewielkie zagrożenie wybuchem i pożarem.</p>	<p>Schronić się.</p>
<p>Gazy palne</p> <p>2.1 2</p>	<p>Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Znajdują się pod ciśnieniem. Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą powodować poparzenia i/lub odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.</p>	<p>Schronić się. Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Gazy niepalne i nietrujące</p> <p>2.2 2</p>	<p>Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.</p>	<p>Schronić się. Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Gazy trujące</p> <p>2.3</p>	<p>Zagrożenie zatruciem. Znajdują się pod ciśnieniem. Mogą powodować oparzenia chemiczne i/lub odmrożenia. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.</p>	<p>Użyć maski ucieczkowej. Schronić się. Unikać zagłębień terenu.</p>
<p>Materiały ciekłe zapalne</p> <p>3 3</p>	<p>Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem w mieszaninie z powietrzem. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.</p>	<p>Schronić się. Unikać zagłębień terenu. Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub do kanalizacji.</p>
<p>Materiały stałe zapalne, materiały samoreaktywne i materiały wybuchowe stałe odczulone</p> <p>4.1</p>	<p>Zagrożenie pożarem. Materiały łatwo palne lub palne. Mogą zapalić się na skutek działania ciepła, iskier lub otwartego płomienia. Materiały samoreaktywne, zdolne do samoprzyspieszającego się, egzotermicznego rozkładu na skutek wydzielania ciepła, kontaktu z innymi substancjami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. Może to skutkować wydzielaniem szkodliwych, palnych par lub gazów. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.</p>	<p>Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego i do kanalizacji.</p>
<p>Materiały samozapalne</p> <p>4.2</p>	<p>Zagrożenie samozapaleniem w przypadku uszkodzenia sztuk przesyłki lub uwolnienia się materiału. Mogą gwałtownie reagować z wodą.</p>	
<p>Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne</p> <p>4.3 4</p>	<p>Zagrożenie pożarem lub wybuchem na skutek zetknięcia z wodą.</p>	<p>Uwolniony materiał powinien być utrzymywany w stanie suchym, pod przykryciem.</p>

Nalepki ostrzegawcze (1)	Opis zagrożenia (2)	Dodatkowe wskazówki (3)
Materiały utleniające 5.1	Zagrożenie pożarem i wybuchem. Zagrożenie gwałtowną reakcją w kontakcie z materiałami palnymi.	Nie dopuszczać do zmieszania z materiałami palnymi (np. trocinami).
Nadtenki organiczne 5.2	Zagrożenie rozkładem egzotermicznym wskutek wzrostu temperatury, kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub wstrząsu. Może to skutkować wydzielaniem się szkodliwych, palnych par lub gazów. Ładunek może wybuchnąć w przypadku ogrzania.	Unikać zmieszania z materiałami palnymi (np. trocinami)
Materiały trujące 6.1	Zagrożenie zatruciem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub do kanalizacji.	Użyć maski uciezkowej.
Materiały zakaźne 6.2	Zagrożenie zakażeniem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub do kanalizacji.	
Materiały promieniotwórcze 7A 7B 7C 7D	Zagrożenie napromieniowaniem.	Ograniczyć czas narażenia.
Materiał rozszczepialny 7E	Zagrożenie reakcją łańcuchową.	
Materiały żrące 8	Mogą działać żrąco lub powodować oparzenia chemiczne. Mogą gwałtownie reagować ze sobą, z wodą lub z innymi materiałami. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub do kanalizacji.
Różne materiały i przedmioty niebezpieczne 9	Zagrożenie poparzeniem. Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub do kanalizacji.	Zapobiegać przedostaniu się uwolnionych materiałów do środowiska wodnego lub do kanalizacji.

UWAGA 1: W przypadku towarów niebezpiecznych stwarzających więcej niż jedno zagrożenie oraz ładunków mieszanych, stosuje się każdą z określonych dla nich wskazówek.

UWAGA 2: Dodatkowe wskazówki określone powyżej mogą być modyfikowane w celu ich dostosowania do klas towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu oraz użytych środków transportu.

Sprzęt ochrony ogólnej i indywidualnej
do prowadzenia ogólnych działań oraz działań ratowniczych charakterystycznych dla danego
rodzaju zagrożenia, przewożony w pojeździe zgodnie z przepisami rozdziału 8.1.5 ADR

Poniższy sprzęt powinien znajdować się w jednostce transportowej podczas transportu towarów niebezpiecznych wszystkich klas:

- klin pod koła, dla każdego pojazdu, o odpowiednim rozmiarze w stosunku do dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu oraz średnicy kół;
- dwa stojące znaki ostrzegawcze;
- płyn do płukania oczu^a; oraz

dla każdego członka załogi pojazdu

- kamizelka ostrzegawcza (np. określona w normie EN 471);
- przenośne urządzenie oświetleniowe/latarka;
- para rękawic ochronnych; oraz
- ochrona oczu (np. okulary ochronne).

Wyposażenie dodatkowe dla niektórych klas:

- maska uciezkowa^b dla każdego członka załogi pojazdu, powinna znajdować się w pojeździe podczas transportu towarów klasy 2.3 lub 6.1;
- łopata^c;
- osłona otworów kanalizacyjnych^c;
- pojemnik z tworzywa sztucznego do zbierania pozostałości^c.

---

^a Nie jest wymagany w przypadku klas 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 oraz 2.3.

^b Na przykład maska uciezkowa z pochłaniaczem zespolonym do gazu/pyłu typu A1B1E1K1-P1 lub A2B2E2K2-P2 podobna do określonej w normie EN 141

^c Wymagane wyłącznie w przypadku klas 3, 4.1, 4.3, 8 oraz 9.